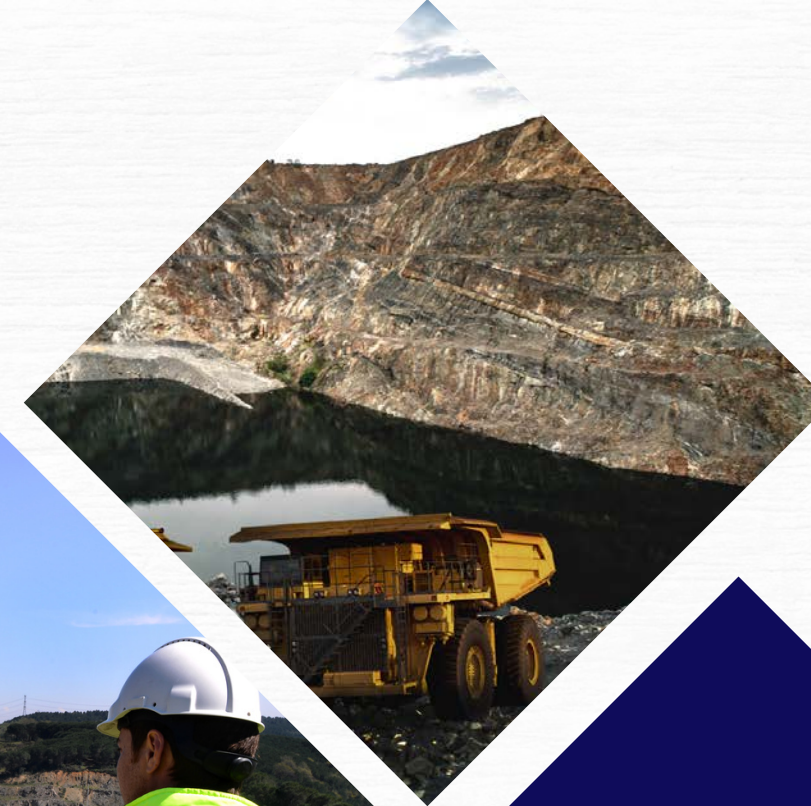

İSTANBUL DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK DEĞERLENDİRME RAPORU

19 Haziran 2025

İstanbul Şubesi

Önsöz

Madencilik sektörü, yalnızca teknik bilgi ve beceri gerektiren bir alan olmaktan çıkıp, idari, yönetsel, çevresel ve sosyal boyutları da kapsayan geniş bir sorumluluk alanı haline gelmiştir. Bu nedenle, TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak İstanbul İl sınırları içinde çalışan maden mühendisleri ve madencilik faaliyetleri ile ilgili bir anket çalışması gerçekleştirdik. Amacımız yaşanan sorunları görünür kılmak ve çözümler için somut öneriler sunmaktır.

Anket, İstanbul'da maden işletmelerine atanmış olarak çalışan Daimi Nezaretçi Maden Mühendisi meslektaşlarımız ile yapılmıştır. Anket Yöntemi olarak İstanbul'daki Daimi Nezaretçi meslektaşlarımız ile telefonda birebir görüşme gerçekleştirilmiş, ardından da anket soruları gönderilmiştir. Ankette, madencilik faaliyetlerinin mevcut durumunu, sektördeki mühendislerin çalışma koşullarını, işletme yönetimi ve proje uygunluğu konularını, iş sağlığı ve güvenliği sorunları ile çevresel etkileri kapsamaktadır.

3213 sayılı Maden Kanunu'na göre Daimi Nezaretçi Maden İşletmesinde daimi olarak istihdam edilen maden mühendisi olarak tanımlanır ve Maden Ruhsatına atalı bir maden mühendisi olmadan işletmede herhangi bir faaliyette bulunulamaz.

Anket sonuçları ve meslektaşlarımızla yaptığımız görüşmeler sonrasında İstanbul'da çalışan daimi nezaretçi maden mühendisleri ve maden ruhsatlarına ilişkin derlenen bilgiler aşağıda verilmiştir.

İstanbul'da çalışan Daimi Nezaretçi sayısı yaklaşık 269'dur. Bu da İstanbul'da yaklaşık 269 maden işletmesinin çalışabilir, üretim yapabilir olduğunu göstermektedir. Anket için 192 meslektaşımız ile görüşülmüş ve 51'i anketimize katılarak destek vermiştir.

2024 yılı sonu itibari ile, İstanbul'da yaklaşık 281 işletme iznine sahip maden ruhsatı bulunmaktadır. Bu ruhsatlardan 162'si 1A grubu, 2'si 1B grubu, 52'si 2A grubu, 1'i 2C grubu, 50'si 4. grup ve 14'ü jeotermal kaynaklar ve mineralli sular grubundadır.

Ocaklar yoğunluk olarak İstanbul'un agrega ihtiyacını karşılayan Silivri, Çatalca, Şile, Eyüpsultan, Beykoz, Sultangazi (Cebeci) bölgelerinde bulunmaktadır. İstanbul'da bulunan madenlerin %57.65 kum-çakıl ocağı, %18.86 taş ocağı ve %17.79'u metalik & endüstriyel (Silis/Kuvars kumu) ve kalanı da diğerlerini kapsamaktadır.

Genel olarak İstanbul'da yapılan madencilik faaliyetlerinin % 76.'lık büyük kısmını yani 3/4'ü inşaat faaliyetlerinin ana hammaddesi olan kum-agrega üretimi için gerçekleştirilmektedir. Arama iznine sahip ruhsat sayısı yaklaşık 66 olup, tamamı jeotermal kaynaklar ve mineralli sular grubundadır. Detay arama iznine sahip ruhsat sayısı ise 14'tür ve bunların tamamı 4. grup kapsamındadır.

Bu raporda, anket sonucunda elde edilen bulgular ışığında sektörün mevcut durumunu, sorunların ana nedenlerini ve olası çözüm yolları değerlendirilmiş, şeffaf, denetlenebilir bir madencilik sektörü için atılması gereken adımları detaylandırdık.

Madencilik sektörünün gelişmesi, ancak teknik, etik ve sosyal standartların güçlendirilmesiyle mümkün olacaktır. TMMOB Maden Mühendisleri Odası örgütlüğü, sektörde çalışan mühendislerin haklarını savunmaya, mesleki standartların yükseldiği bir ortam oluşturmaya ve madenciliğin çevre ile uyumlu-toplumsal yarara uygun bir şekilde sürdürülmesi için faaliyetlerine devam edecektir.

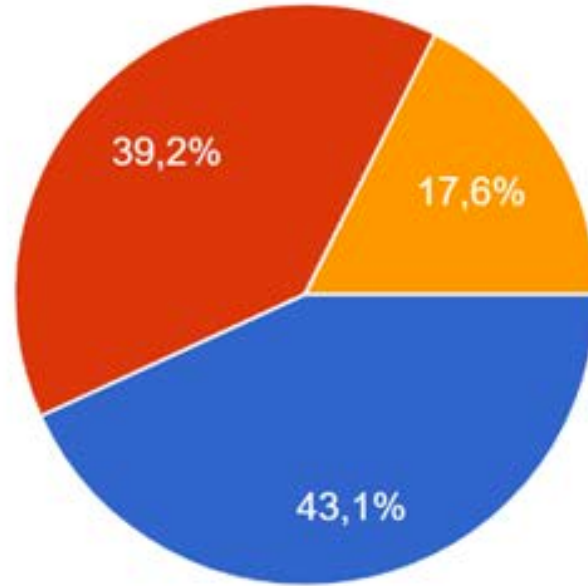
**TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Haziran 2025, İstanbul**

Çalışma Yaşamı

İşyerinizde Oda Asgari Ücret Tarifesi Uygulanıyor mu?

51 yanıt

- Evet
- Hayır
- Kısmen (Bazı Meslektaşlarımıza)

Ücretler!

İstanbul'da çalışan maden mühendislerinin yarısından fazlası Maden Mühendisleri Odası Asgari Ücret tarifesi altında çalışmaktadır. **2025 yıl Oda Asgari Ücret Tarifesine göre açık işletmede çalışan bir daimi nezaretçinin en az 86.400,00 TL net ücret** alması gerekmektedir. İstanbul Planlama Ajansı – **İPA verilerine göre de İstanbul'da Yaşam Maliyeti Ocak 2025'de 82.880 TL** olarak belirlenmiştir. Anket verilerine göre meslektaşlarımız yarısından fazlası düşük ücretlerle İstanbul'da yaşama tutunmaya çalışmaktadır.

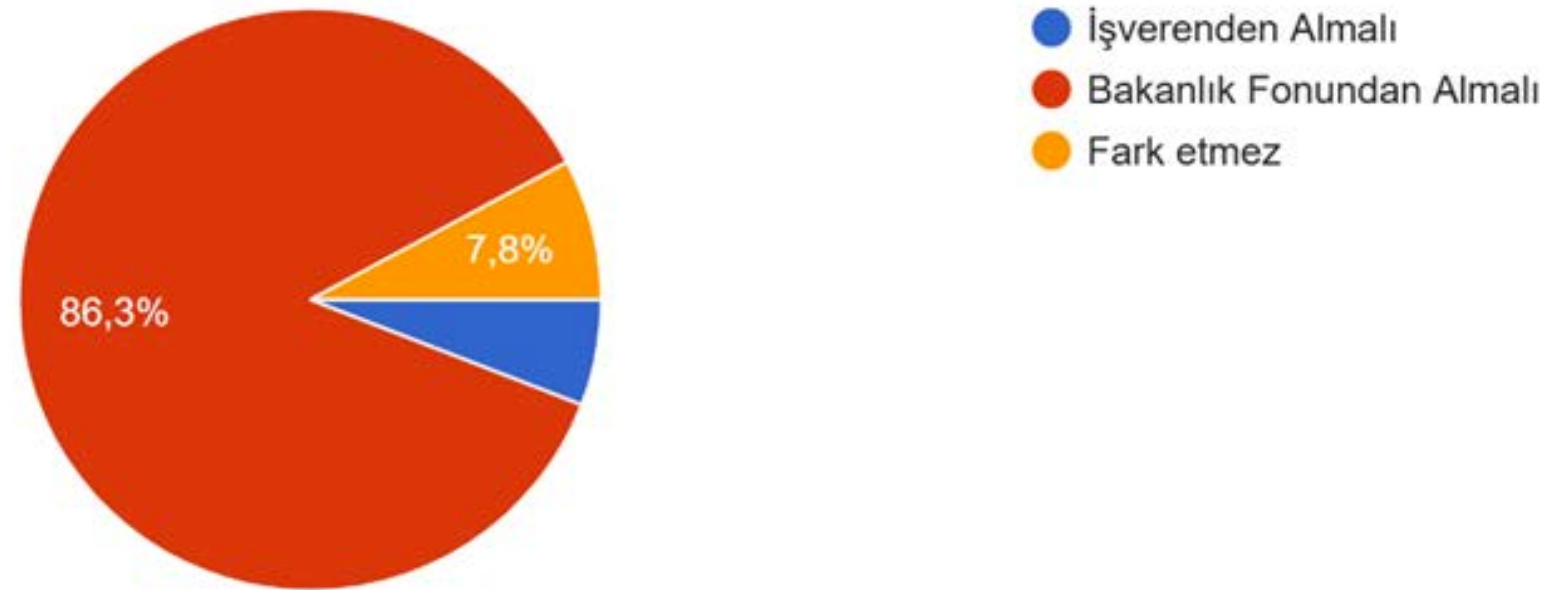

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Çalışma Yaşamı

Daimi Nezaretçiler Ücretlerini İşverenden mi Yoksa Bir Bakanlık Fonundan mı almalı?

51 yanıt

Ücretler!

Daimi Nezaretçilerin %90'a varan ezici çoğunluğu düşük ücretlerle çalışmaya karşı Daimi Nezaretçilerin Bakanlık Fonu kurularak ücretlerin oradan yatırılması gerektiğini belirtmiştir.

Ücretlerin bir fondan yatırılması hem ücret güvencesi hem de mesleki teknik bilginin herhangi bir işveren baskısı olmadan gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir.

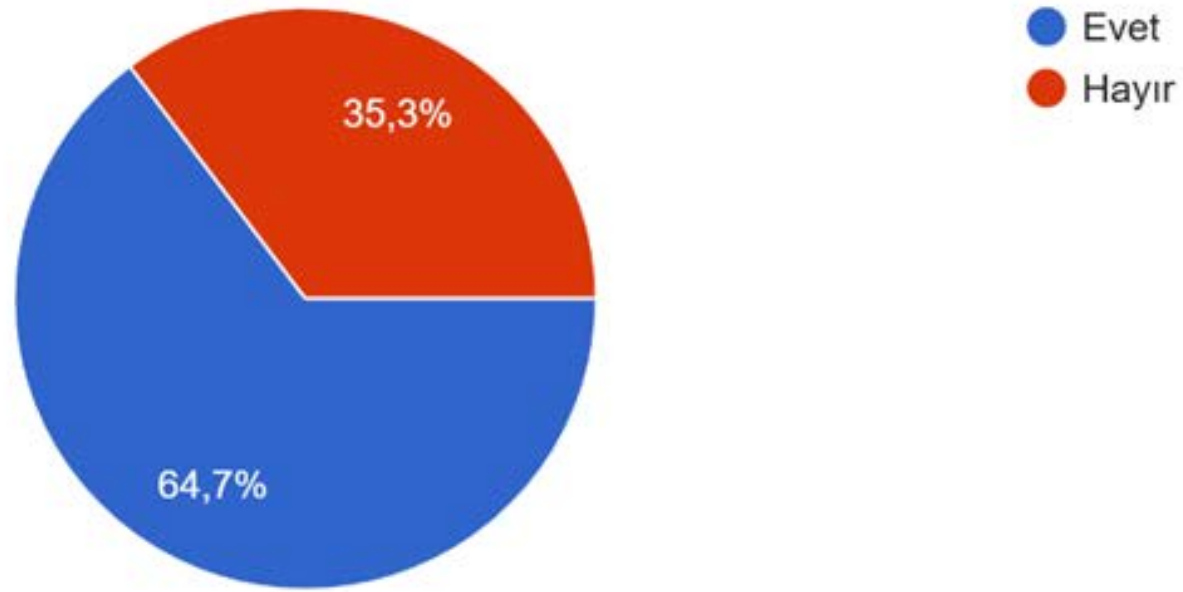

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Çalışma Yaşamı

Haftalık Çalışma Süreniz 45 Saati Aşıyor mu?

51 yanıt

Fazla Mesailer!

Daimi Nezaretçilerin yarısından fazlası fazla mesai yapıyor ve bu mesai ücretleri ödenmiyor!

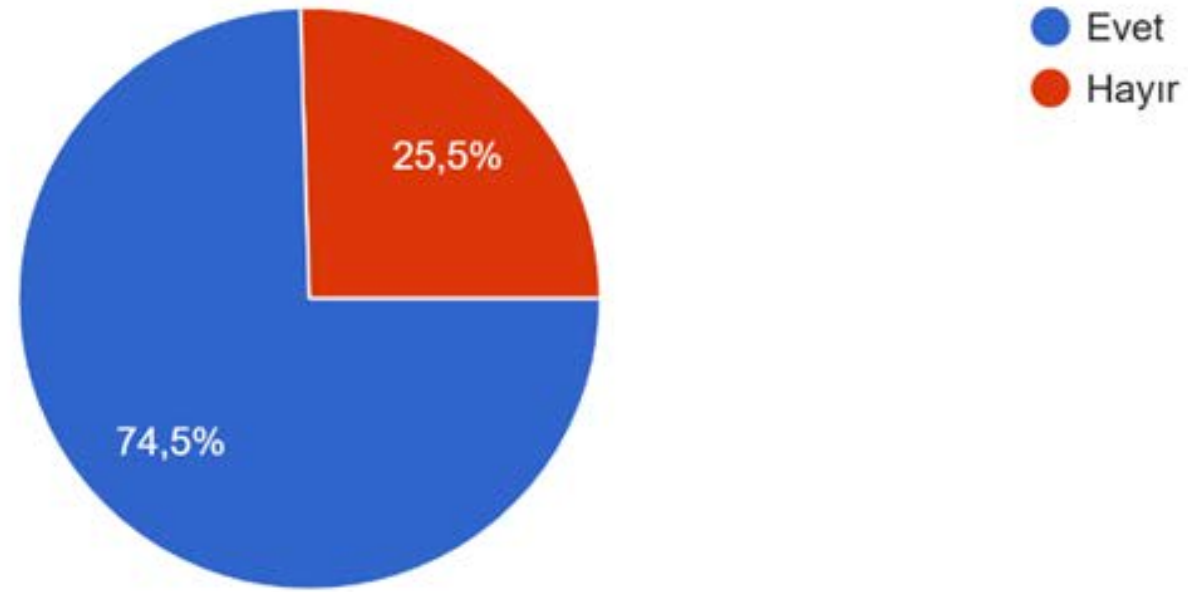

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Madencilik Tekniđi

Ocağın İşletme Faaliyetine Hakim Olduđunuzu Düşünüyor Musunuz?

51 yanıt

Teknik!

Daimi Nezaretçilerin dörtte üçü çalıştığı maden ocağının faaliyetlerine hakim olduğunu belirtiyor.

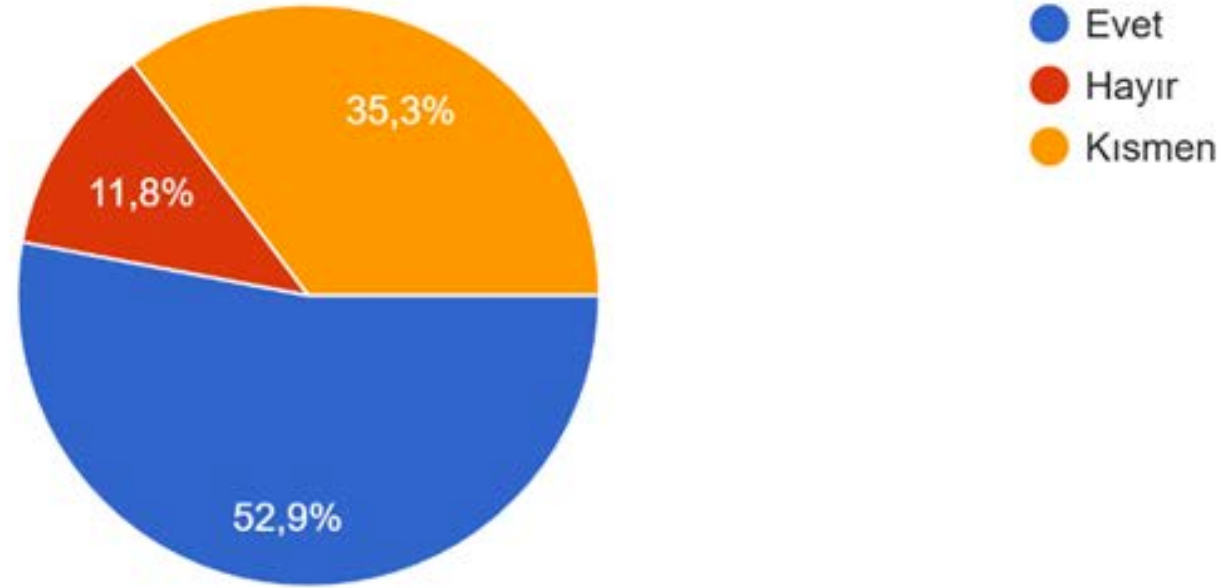

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Madencilik Tekniđi

Faaliyetler İşletme Projesine Uygun Bir Şekilde Yürütölüyor Mu?

51 yanıt

Teknik!

Daimi nezaretçilerin yarısından fazlası faaliyetlerin işletme projesine uygun olarak yapıldığını belirtiyor.

Ankete katılan meslektaşımızın %11.8'lik kısmının faaliyetlerin işletme projesine uygun yürütölmediğini belirtmesi işletme projeleri üzerine daha fazla yoğunlaşılması gerektiğini ortaya çıkarmaktadır.

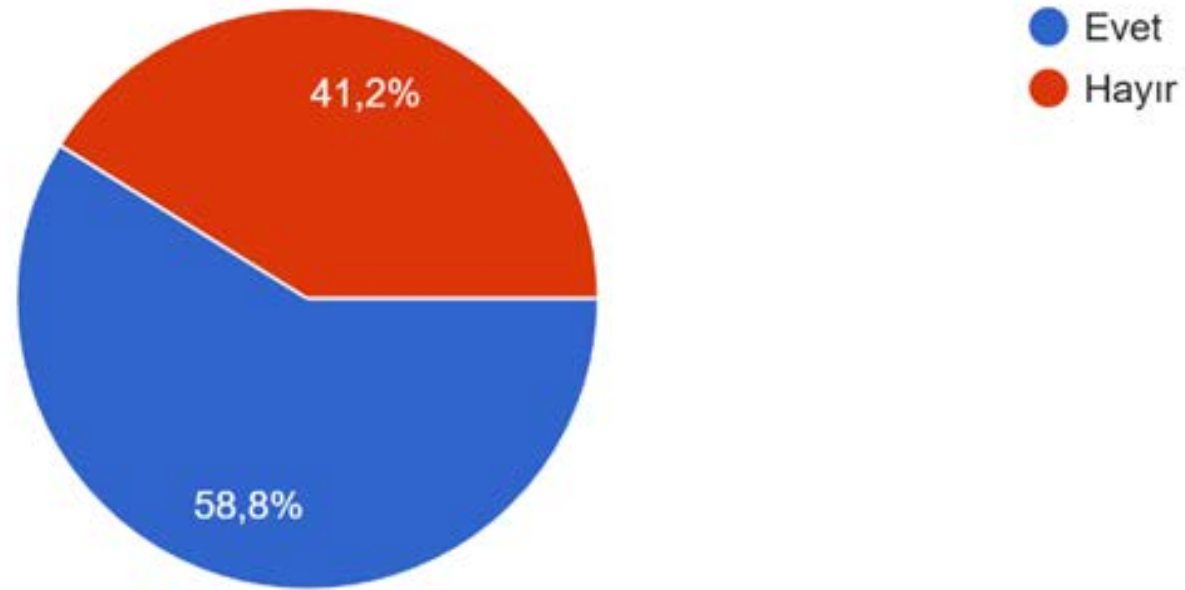

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Madencilik Tekniđi

Daimi Nezaretçilik Uygulamalarında Etki Altında Kalmadan Rapor Yazabiliyor Musunuz?

51 yanıt

Teknik!

Daimi nezaretçilerin %60'a varan yakını etki altında kalmadan işletmeye dair teknik rapor yazabildiğini belirtmiştir.

Ancak, sıklıkla karşılaştığımız şekilde %41'lik azımsanmayacak kadar yüksek meslektaşımızın hala baskı altına mesleğini yapmaya çalıştığı görülüyor.

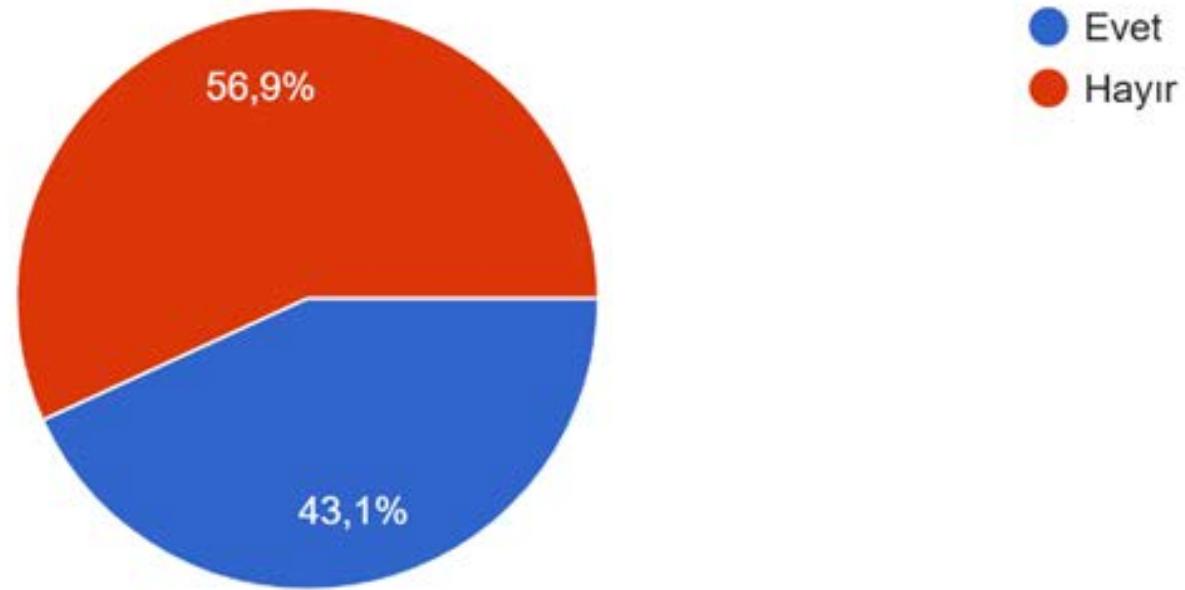

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Madencilik Tekniđi

Bakanlık Tarafından Yapılan Daimi Nezaretçi Eđitimlerini Yeterli Buluyor Musunuz?

51 yanıt

Teknik!

Daha önce 1 haftalık bir şekilde ve yüz yüze bir şekilde Maden Mühendisleri Odası tarafından verilen Daimi Nezaretçi Eğitimleri, Odamız elinden alınarak MAPEG tarafından verilmeye başlanmıştır. Bu eğitimler pandemi sonrası online verilmeye başlanmıştır.

Ankete katılanların %60'a yakını bu eğitimlerin yeterli olmadığını , bire bir görüşmelerde de eğitimlerin bir formaliteden öteye gitmediğini sıklıkla belirtmiştir.

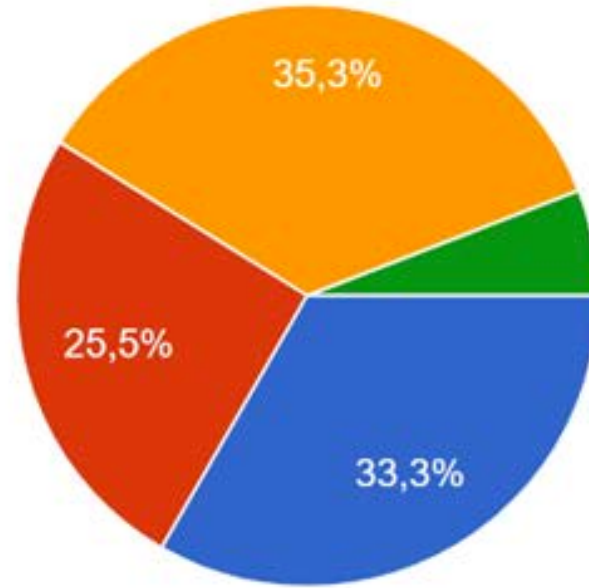

İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU

Madencilik Tekniđi

YTK Sistemini Yeterli Buluyor Musunuz?

51 yanıt

- 1 Çok Kötü
- 2 Kötü
- 3 Orta
- 4 İyi
- 5 Çok İyi

Teknik!

YTK, Maden Kanunu kapsamında Genel Müdürlüğe verilmesi gereken rapor, proje ve her türlü teknik belgeyi hazırlamaya yetkili kuruluşu ifade etmektedir.

Meslektaşlarımızın **%95'i YTK sistemini -orta ve altı belirterek- yetersiz bulmuştur!**

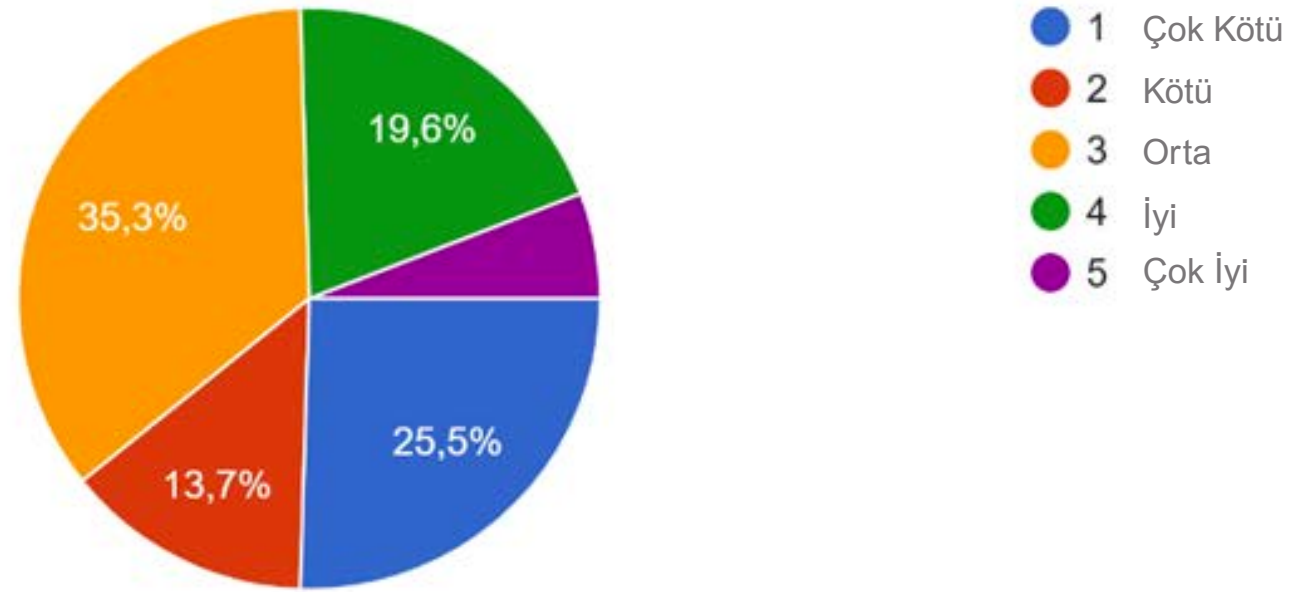

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Madencilik Tekniđi

YTK Koordinatörü Faaliyetlerin İşletme Projesine Uygunluđunu Denetliyor mu?

51 yanıt

Teknik!

Ankete katılanların %75'i, yani dörtte üçü YTK-Yetkilendirilmiş Tüzel Kişilik Koordinatörünün maden ocağının faaliyetlerinin işletme projesine uygunluğunu -Orta ve altında belirterek- yeteri kadar denetlemediğini belirtmiştir.

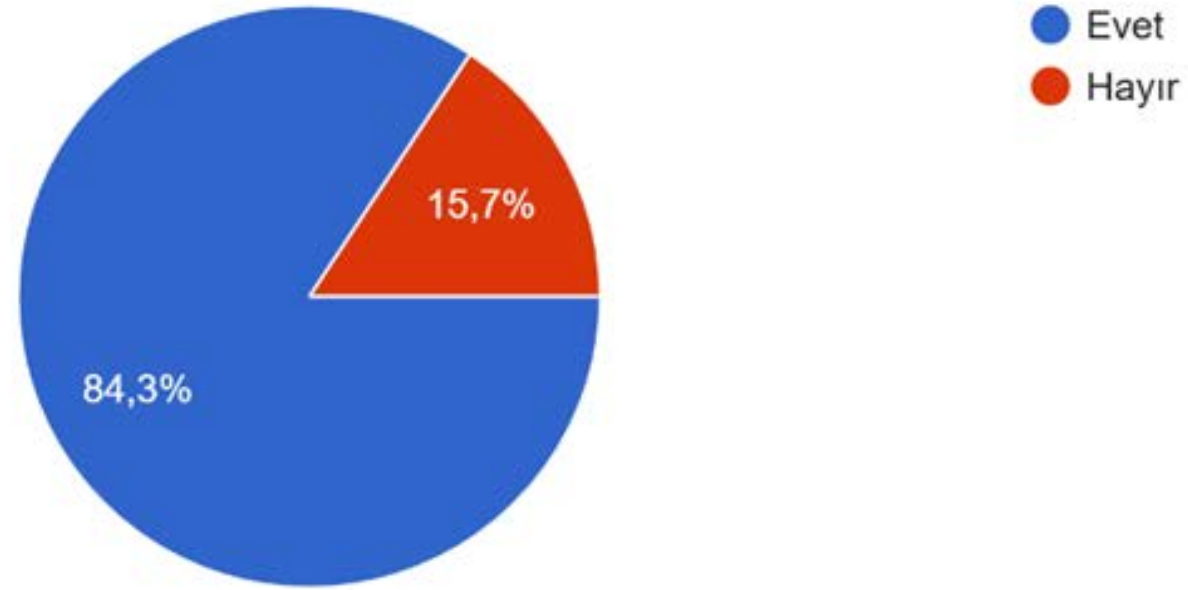

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Madencilik Tekniđi

YTK'nın İşletme Projelerinin Uygulanmasında Daimi Nezaretçi Kadar Sorumluluđu Olmalı mı?

51 yanıt

Teknik!

İstanbul'da çalışan daimi nezaretçi meslektaşlarımızın **%85'i YTK sorumluluğunun Daimi Nezaretçi kadar olması gerektiğini** belirtmiştir.

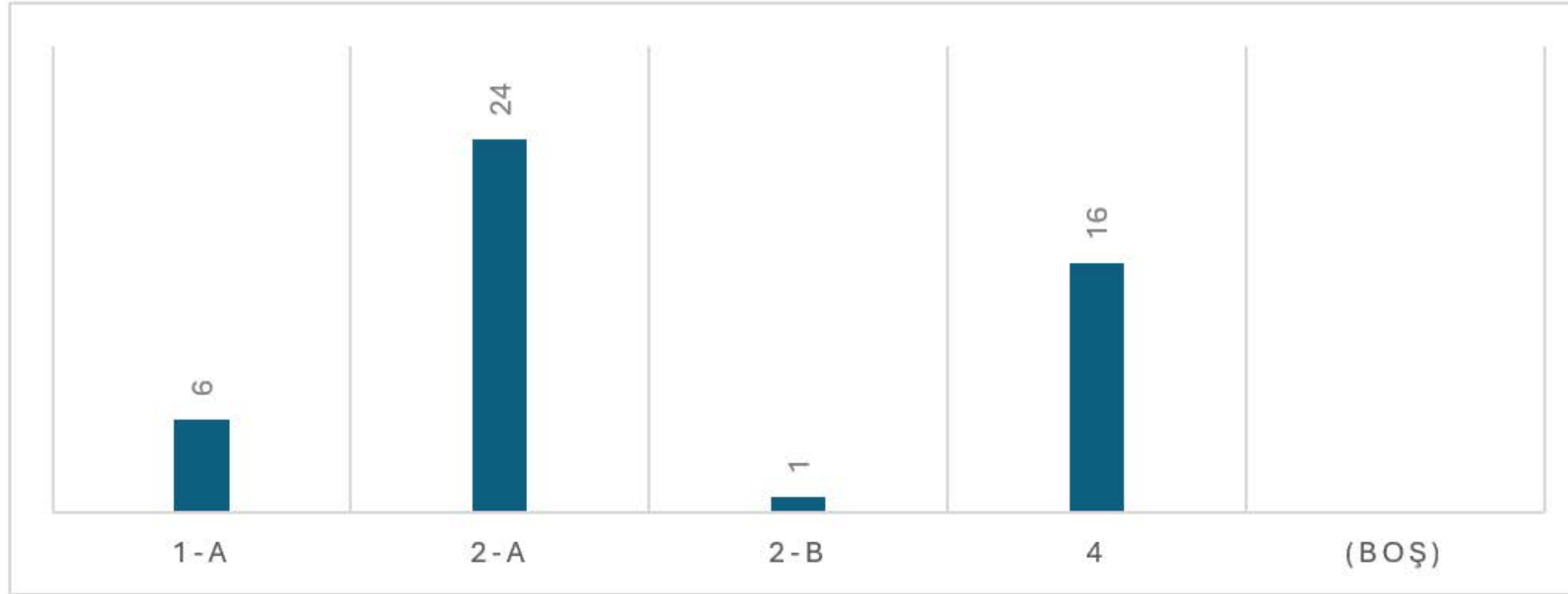

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Maden Ruhsatları

Çalıştığınız İşletmenin Maden Grubunu lütfen belirtiniz.

47 yanıt

Ruhsatlar!

Ankete katılan meslektaşlarımızın **genel olarak kum-çakıl ocağı, taş ocağı, kil ve silis ocaklarında** çalışmaktadır.

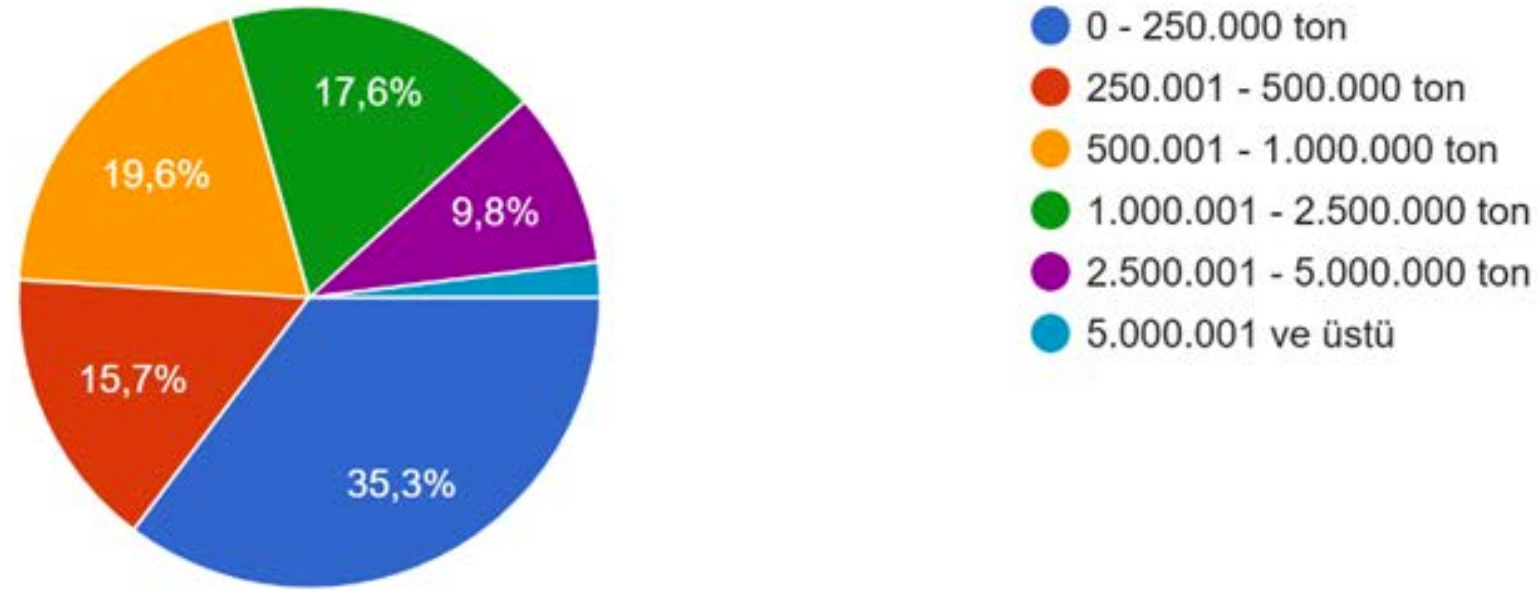

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Maden Ruhsatları

Çalıştığınız İşletmenin Yaklaşık Yıllık Üretim Miktarı Ne Kadardır?

51 yanıt

Üretimler!

Ankete katılan meslektaşlarımızın %50'si 500bin ton ve altında, %20'si 1 milyon ton-500bin ton arasında, %30'una yakını da 1 milyon ton ve üstü üretim yapan ocaklarda çalışmaktadır.

Ankete katılan meslektaşlarımızın %70'i genel olarak agrega madenciliğinde küçük işletmeler diyebileceğimiz ocaklarda çalışmaktadır.

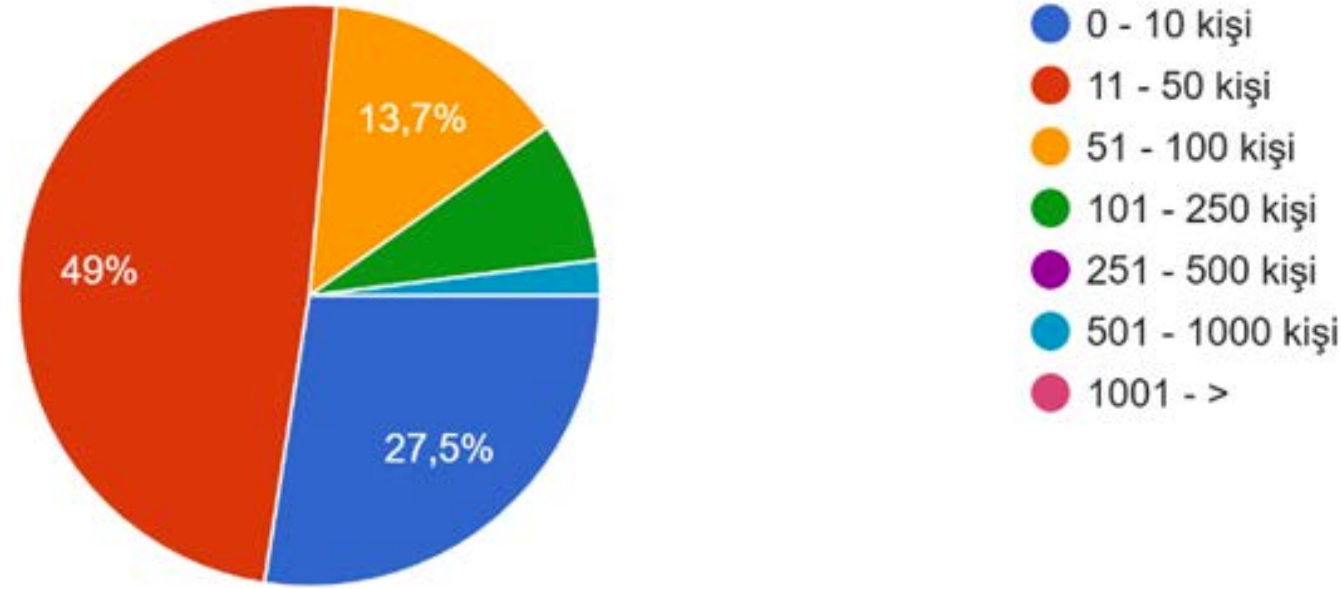

İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU

Maden Ruhsatları

İşletmenizdeki Toplam Çalışan Sayısı Kaçtır?

51 yanıt

Üretimler!

İstanbul'da yer alan maden ocaklarının %76.5'i yani dörtte üçü 50 ve altı işçi ile üretim yapmaktadır.

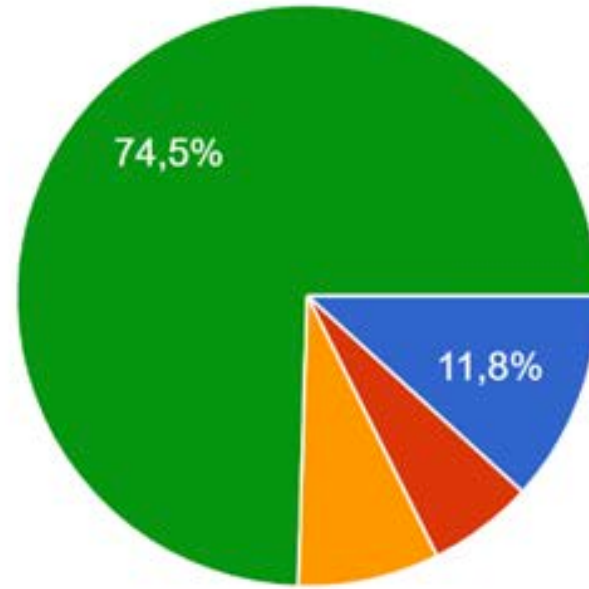

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

İş Güvenliği!

İşletmenizden Sorumlu Olan İş Güvenliği Uzmanının Çalışma Şeklini İşaretleyiniz.

51 yanıt

- Tam zamanlı (işletme bünyesinde)
- Tam zamanlı (OSGB)
- Kısmi süreli (işletme bünyesinde)
- Kısmi süreli (OSGB)

İSG

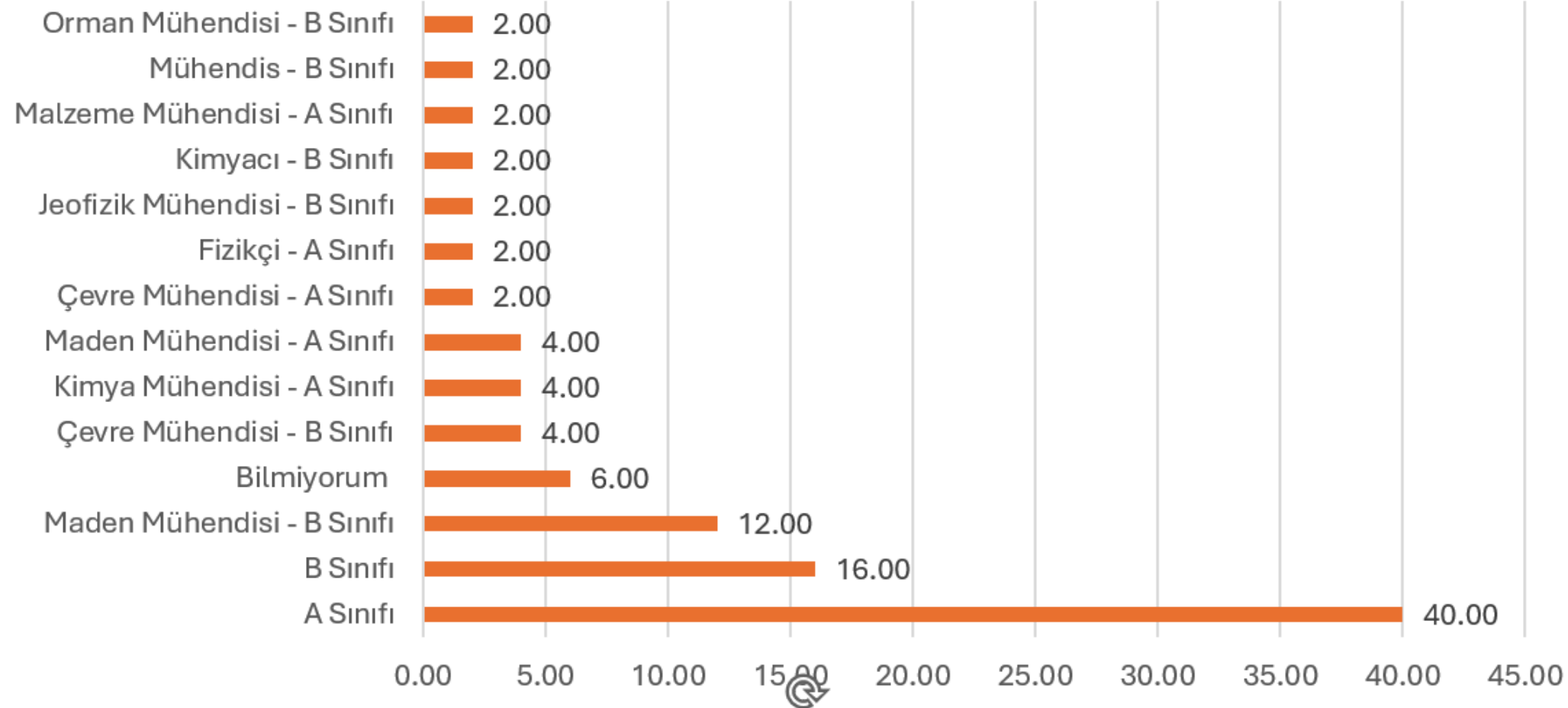
Maden ocaklarında çalışan İş Güvenliği Uzmanlarının %75'i kısmi süreli olarak OSGB tarafından görevlendirilerek çalışmaktadır.

İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU

İş Güvenliği!

İşletmenizden Sorumlu İş Güvenliği Uzmanının Mesleği ve Sertifika Sınıfı Nedir?

İSG

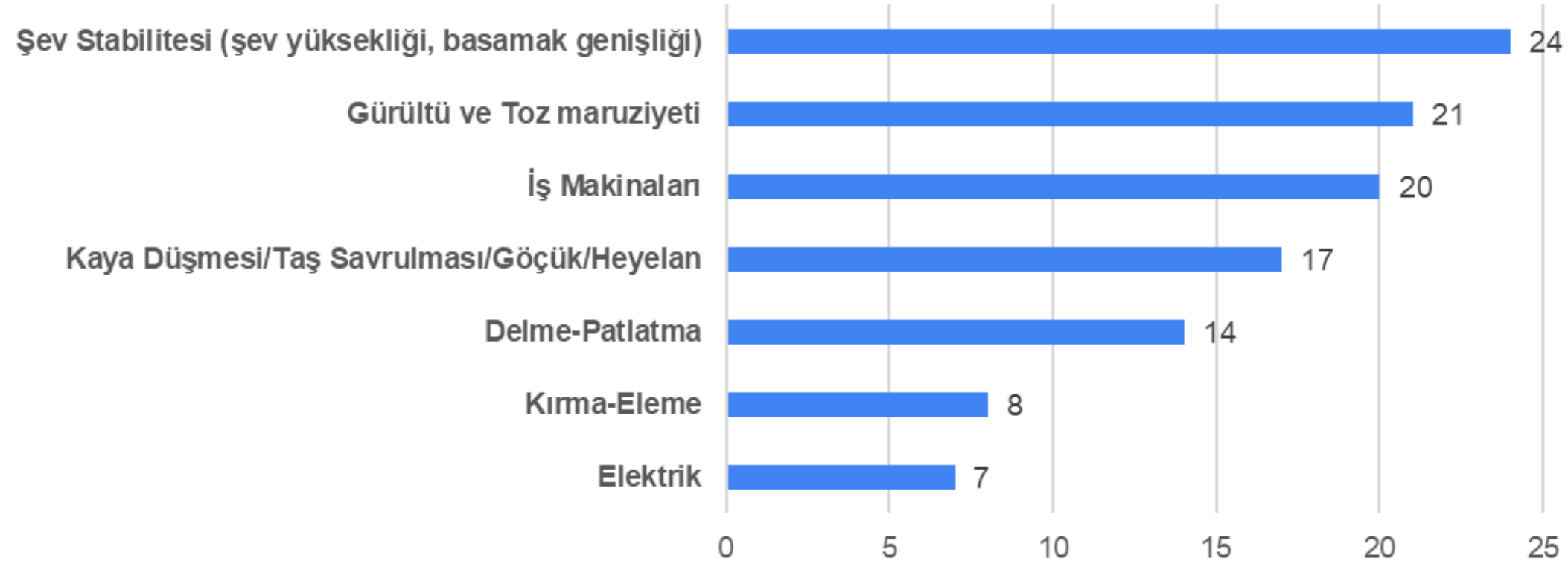
- Madenlerde çalışan İş Güvenliği Uzmanlarının sadece %16 Maden Mühendisi!
- Ocakları denetleyen İş Güvenliği Uzmanlarının %56'sı A sınıfı uzman!
- Herhangi bir mühendislik disiplini eğitimi almamış Fizik ve Kimya bölümlerden mezun uzmanlar madenleri denetliyor!

İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU

İş Güvenliği!

İşletmenizdeki En Önemli İş Güvenliği Tehlikeleri Nelerdir?

İSG

Daimi Nezaretçiler, ocaklardaki en önemli iş güvenliği tehlikesinin Şev stabilitesi olduğunu belirtiyor.

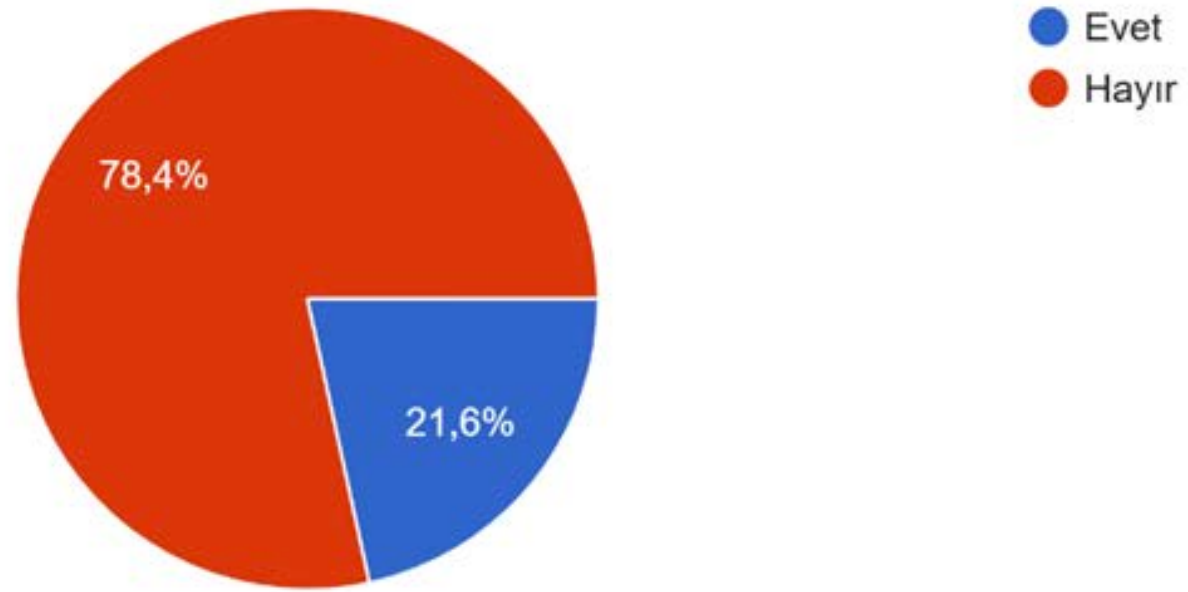

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

İş Güvenliği!

İşletmenizde Son 5 Yılda İş Kazası Yaşandı mı?

51 yanıt

İSG

Ankete katılanların %78.4'ü ocağında bir iş kazası olmadığını, %21.6'sı da ocakta iş kazası yaşandığını beyan etmiştir.

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

İş Güvenliği için Daimi Nezaretçilerin Yorumları

- İş güvenliğine yönelik tam kontrol ve denetim yapılmalı
- **Rezerv - İşletme Ömrü - Maden İşletme Projesinin uygunluğu tüm işletmeler için araştırılarak, basamak geometrisinin uygulanabilirliği incelenmeli.**
- Denetim ve kontrollerin daha sık yapılması gerekmektedir.
- **Denetlemeleri artması ve cezaların caydırıcı olması gerekir.**
- Şevlerde iyileştirmeler yaparak işg önlemleri alınabilir. Makinalar içinde uyarı ve eğitimlerle geliştirebiliriz.
- **Denetim, ve Maden mühendislerine iş korkusu olmadan çalışma imkanı**
- Bakanlığa bağlı olmalı ücretleri bakanlık vermedikçe ne daimi nezaretçi ne iş güvenliği uzmanı işini kaybetme korkusu yaşamadan bütün önlemleri alınmalıdır. Aksi takdirde ücretleri iş sahibi verdiği sürece ne iş güvenliği tedbirleri uygulanır ne maden yönetmeliği uygulanır.
- **Üretim baskısı azaltılmalı ve gerekli resmi izinlerin zamanında gelmesi gerekir**
- Sadece işçi ve personel değil işverenler de ciddi eğitimlerden geçmeli ve bilinçlendirilmeli.
- **Eğitim faaliyetleri arttırılmalıdır.**
- Düzenli eğitimler verilmeli , çalışanların iş güvenliği bilinci arttırılmalı ve herkesin kurallara uyması gerektiği ve savsaklamaması sağlanmadı , işverenler iş güvenliği konularında maden mühendisleri ve işg uzmanlarına daha fazla destek olmalı .

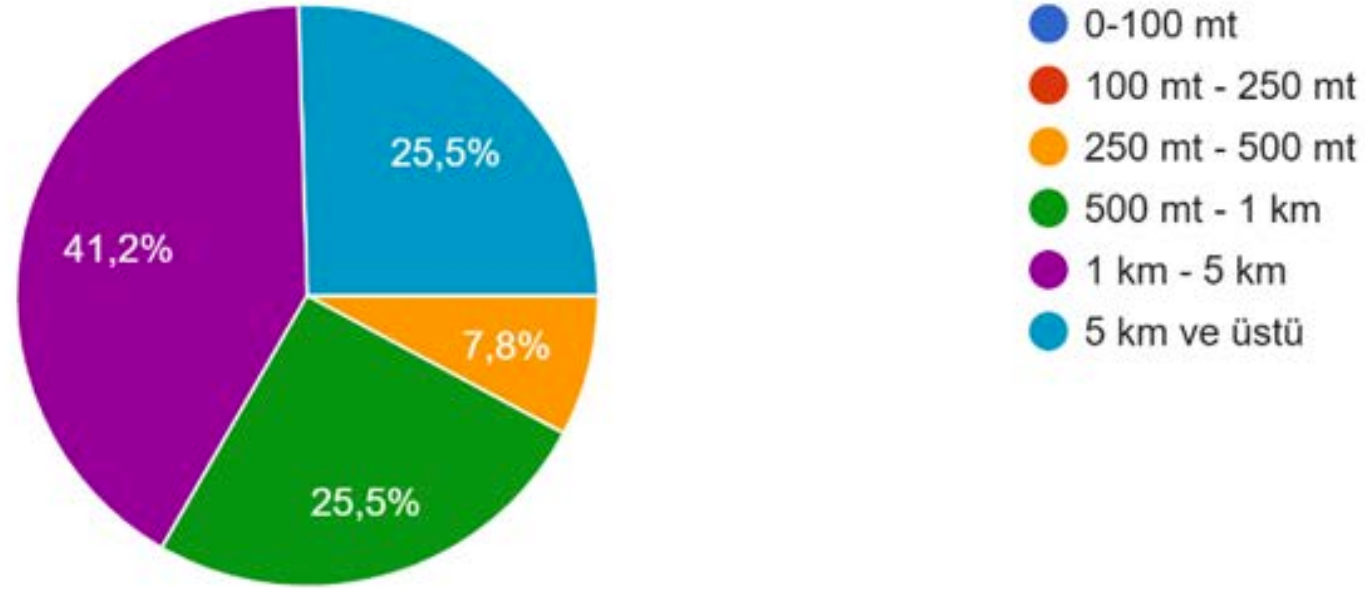
İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU

Çevre - Yerel İlişkisi

İşletmenizin Yerleşim Yerlerine Mesafesi Ne Kadardır?

51 yanıt

Çevre

Ankete katılan Daimi Nezaretçilerin çalıştıkları **ocakların %7.8'inin yerleşim yerlerine mesafesi 500 metrenin altında** olduğunu belirtiyor.

Birebir yapılan görüşmelerde, özellikle eski ruhsatlar yerleşim yerlerine uzak olmasına rağmen, kentleşme ve inşaat faaliyetleri ile bu mesafelerin her geçen gün azaldığı belirtiliyor ve gözlemleniyor.

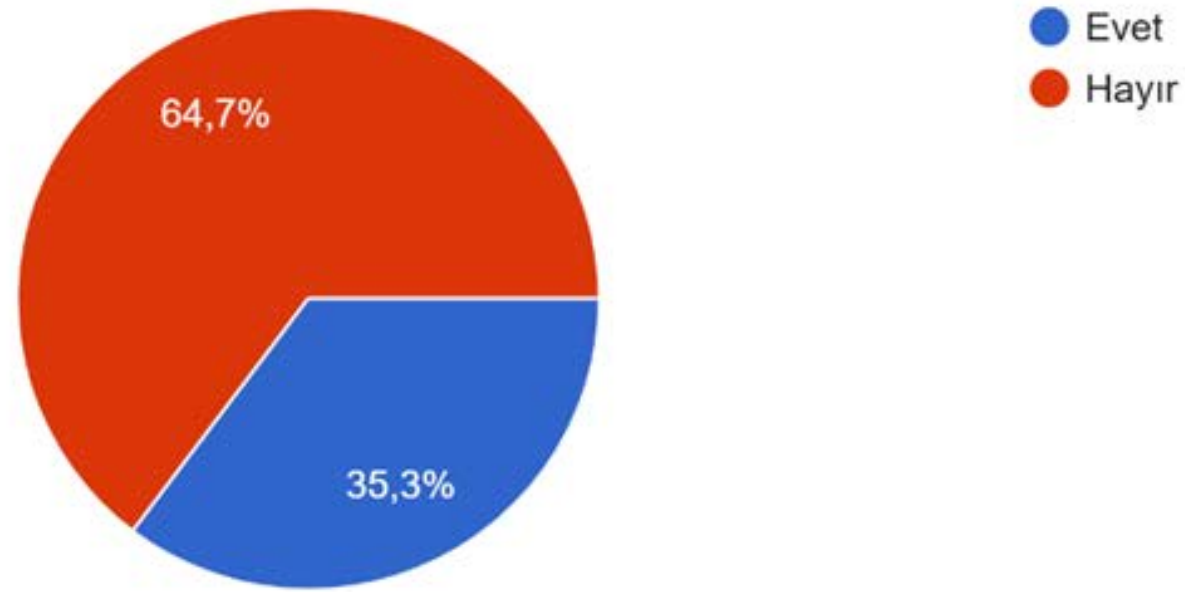

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Çevre - Yerel İlişkisi

Çevre Konusunda Yerel Halk ile Bir Sorun Yaşadınız mı?

51 yanıt

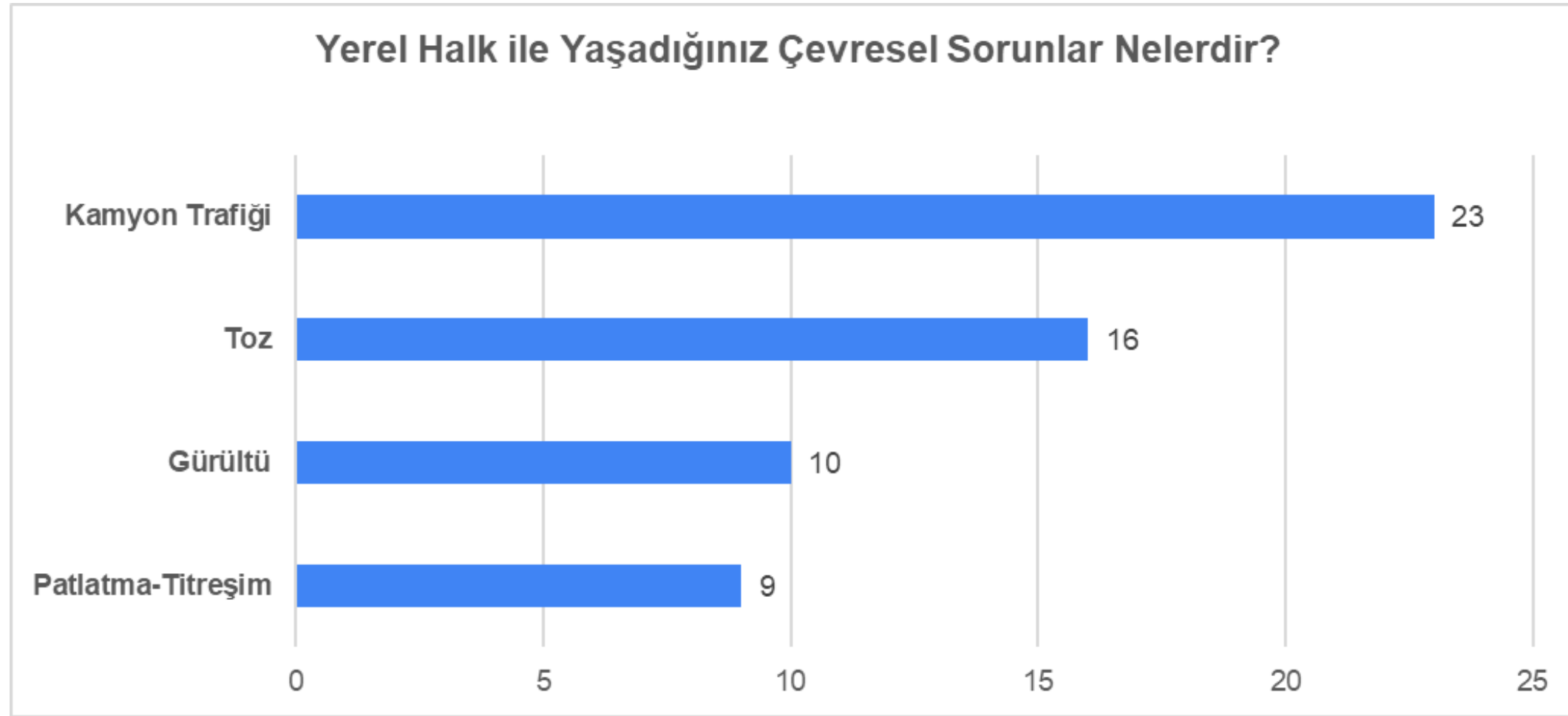
Çevre

Ankete katılan Daimi Nezaretçilerin **%35.3'lük önemli bir bölümü çevre konusunda ocak çevresindeki yerel halk ile bir sorun yaşadığını belirtiyor.**

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Çevre - Yerel İlişkisi

Çevre

Daimi Nezaretçiler, **yerel halk ile yaşanan çevresel sorunların başında Kamyon Trafikçi** geldiğini belirtiyor.

Ocaklardaki toz, gürültü ve patlatma kaynaklı titreşimler diğer çevresel sorunlar olarak öne çıkıyor.

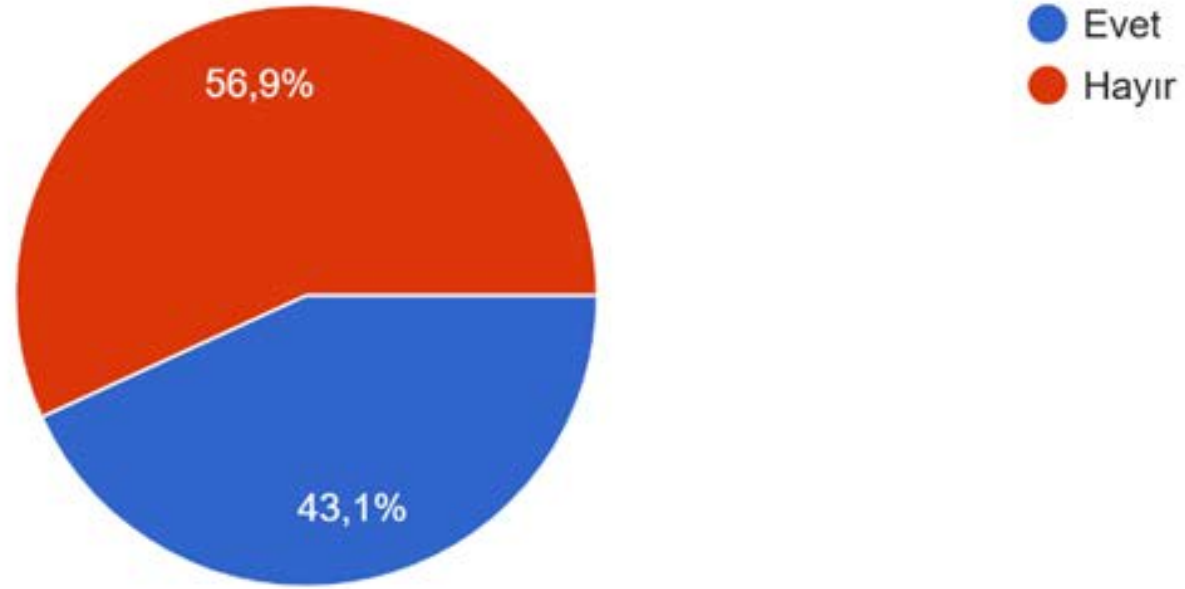

İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU

Çevre - Yerel İlişkisi

Orman İzin ve Aşım Problemi ile İlgili Sorun Yaşadınız mı?

51 yanıt

Çevre

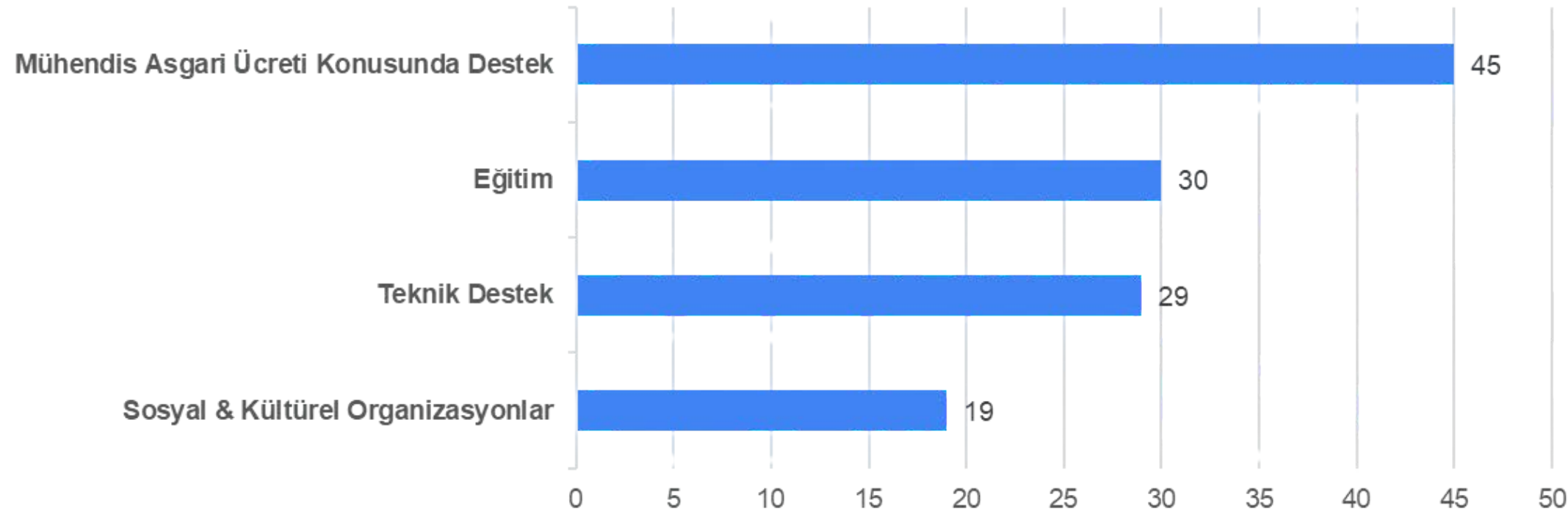
Daimi Nezaretçilerin **%43'ü çalışırken Orman aşım problemi yaşadığını** belirtiyor.

**İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Maden Mühendisleri Odası'ndan beklentiler...

Maden Mühendisleri Odası'ndan Beklentiler...

Oda

Daimi Nezaretçi Meslektaşlarımız **en çok Mühendis Asgari Ücreti Konusunda destek olunmasını** talep ediyor, bekliyor.

İSTANBUL
DAİMİ NEZARETÇİLER & MADENCİLİK
DEĞERLENDİRME RAPORU

Görüş & Öneriler

- **Daimi nezaretçi ücretlerini Bakanlık fonundan alınması konusu gerçekleşebilirse eminim ki maden mühendisleri olarak işimizi daha rahat ve adil bir ortamda yapma şansına ulaşabileceğimizi düşünüyorum.**
- Maden mühendislerinin topluca hareket edebilme, gerektiğinde sektör şirketlerine ve resmi kurumlara karşı tavrını ortaya koyabileceği dayanışmayı sağlayabilecek yapı oluşturulması beklenmektedir.
- **Çalışma şartları iyileştirilmeli, maaşlar Bakanlık bünyesinde havuz sistemi ile ödenmeli, faaliyette olan her işletme çevre konusunda gerekli hassasiyeti göstermelidir. Projesine uygun olmayan işletmeler Oda veya Bakanlık nezdinde düzeltilmeden faaliyet yaptırılmamalıdır.**
- Mesleki deneyimi 10 yıl ve üzeri olan meslektaşlarımıza, belirli zaman aralıklarında mesleki yeniliklerin anlatıldığı toplantı seminer vs. düzenlenmesi. Mühendislerin güncel olayları takip edebilmesine yardımcı olunması.
- **Daimi nezaretçilik eğitiminin Oda tarafından verilmesi. Daimi Nezaretçilerin bir pota içinde olması, bölgesel olarak otomatik atanmalı. İnşaatlardaki şantiye şefliği mantığıyla. Daimi nezareti tecrübesine göre kademelendirilmeli ve maaş durumu min. asgari ücretten başlayarak işletme sınıfı ve tecrübesine göre artırılmalı. Bu ücreti bakanlıktan almalıdır.**
- Oda ücretleri konusunda SGK ile iş birliği yapıp ücretleri kontrol altına alabilirsiniz.
- **Maden Mühendisleri Odası olarak işe girişlerde sadece sigorta giriş belgesi değil odanın belirlemiş olduğu fiyat üzerinden yapılmasının kontrol edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Sigorta yapıldı mı tamam atama yap olmamaları. Çünkü bir çok madencinin sigortası asgari ücretin üstünde odanın belirlemiş olduğu ücretin çok çok altında yatmaktadır. Umarım bu anketler sonuç verir.**

” DEĞERLENDİRMELER

1. Ücret Politikaları, Çalışma Saatleri ve Adalet

Oda Asgari Ücret Tarifesi'ne uyum oranları incelendiğinde, yalnızca %44'lük bir kesimin bu tarife uygun ücret aldığı görülmektedir. Maden mühendisleri bir yandan düşük ücretlerle ay sonunu getirmeye, yaşama tutunmaya çalışırken diğer yandan hiçbir şey yokmuş gibi sağlıklı ve güvenli bir üretim gerçekleştirmesi beklenemez. Bu nedenle meslektaşlarımızın da sonuna kadar arkasında durduğu Oda Asgari Ücret Tarifesi'nin uygulanması gerekmektedir. TMMOB-SGK Protokolü'ne atfen yaptığımız denetimlerde ücretlerin tarife uygunluğu denetlenmekteydi. Ancak SGK, Protokolü tek taraflı olarak -işverenlerden yana- fesih ettiği için Oda olarak bir denetim gerçekleştirilememektedir.

TMMOB ile SGK arasında yapılan Protokol'ün tekrar yürürlüğe girmesi için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın mühendislerden yana karar alması gerekmektedir. Ücret politikalarının yasal çerçevede daha net tanımlanması ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir.

” DEĞERLENDİRMELER

Mühendislerin %66'sı, haftalık çalışma süresinin 45 saati aştığını belirtmiştir. Bu da, mühendislerin iş-yaşam dengesi konusunda ciddi zorluklar yaşadığını göstermektedir. Madencilik gibi fiziksel ve zihinsel olarak yorucu bir alanda bu durum, yorgunluk kaynaklı iş kazalarını arttırmaktadır.

Yapılan görüşmeler ve bugüne kadarki tecrübeler mühendislerin genel olarak fazla mesai ücreti almadığını göstermektedir.

4857 sayılı yasaya da aykırı olan bu durum çalışan meslektaşlarımızın sosyal ve özel yaşamlarını kısıtlamakta, aynı zamanda iş verimliliğinin de düşmesine neden olmaktadır. Yasaya uygun çalışma saatleri düzenlemeleri hem çalışan refahını arttıracak hem de iş güvenliğini olumlu yönde etkileyecektir.

” DEĞERLENDİRMELER

2. Daimi Nezaretçilik ve Bağımsızlık

Ankete katılanların %86 gibi ezici bir çoğunluğu, Daimi Nezaretçilerin ücretlerinin Bakanlık fonlarından karşılanması gerektiğini belirtmiştir. Bu sonuç, mühendislerin işveren baskısından uzak, bağımsız bir çalışma ortamına duyduğu ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır. Bakanlık ve Odamız tarafından kurulacak bir fonla desteklenen sistem, nezaretçilerin iş güvenliği ve etik kurallara uygun şekilde çalışmasını kolaylaştırabilir. Ayrıca, Daimi Nezaretçi defterlerinin ruhsat yetkilisi tarafından onaylanması uygulaması, bağımsızlık sorunlarını daha da derinleştirmiştir. Bu süreç, nezaretçilerin rapor yazma özgürlüğünü kısıtlayabilir ve raporların güvenilirliğini sorgulanır hale getirebilir.

Daimi nezaretçilik yaptığı süre içinde işverenle hukuki sorunlar yaşayan üyelerimize bu konuda bir destek sağlanması talep edilmektedir. Bu konu ile ilgili yapılabilecekler belirlenip destek sağlanmalıdır.

” DEĞERLENDİRMELER

Daimi Nezaretçinin işinin gereğini eksiksiz yerine getirebilmesi ve kararları üzerinde işveren etkisinin kaldırılması konusu uzun yıllardır tartışılan ancak sonuç alınamayan bir sorundur. Bu konudaki mevzuat yetersizliği, maden mühendislerinin hayatlarını kaybetmelerine, mahkemelerde işveren yerine yargılanmalarına ve hapis cezaları almalarına, toplum nezdinde de mesleğimizin değer yitirmesine neden olmaktadır.

Sonuç alabilmek için mutlaka bir dayanışma yapısı inşa edilmelidir. Bu yapının bir maddi bütçesi olmalıdır. İş güvenliği sorunu üretimi durdurmayı gerektirdiğinde durduran ya da gerekli düzeltmeleri zamanında ve gerektiği gibi yapmayan işverenin bunu yapmasını talep eden meslektaşımız işini kaybederse bu fondan desteklenmelidir. Ücretini yatırmayan, iş güvenliği önlemlerini almayan işyerlerine başka meslektaşlarımızın atanması engellenmeli, gerekirse bu yerler teşhir edilmelidir.

Bu dayanışma, meslek örgütümüzü üye nezdinde daha değerli kılacak ve sahiplenme duygusunu geliştirecektir.

” DEĞERLENDİRMELER

3. İşletme Yönetimi ve Proje Uygunluğu

Faaliyetlerin işletme projesine uygun yürütüldüğünü “hayır-kısmen” belirtenlerin oranı %48’dir. Bu veri ve yaptığımız iki görüşmeler, faaliyetler başlamadan önce hazırlanan işletme projelerinin teknik olarak üretim yapılacak ocağa uygun bir şekilde hazırlanmadığını ortaya koymaktadır. YTK’ların burada aktif bir şekilde görev almaları gerekmektedir.

Ancak Daimi Nezaretçiler, YTK sistemini büyük oranda yetersiz bulunmaktadır (%58). YTK’ların işletme projelerinin hazırlanmasından uygulanmasına kadar aktif sorumlulukları vardır. Bu nedenle meslektaşlarımız, yaşanan olumsuzluklarda YTK’lara “sorumusmuş” gibi davranılmasının önüne geçilmesi gerektiğini belirtmiştir.

” DEĞERLENDİRMELER

4. Denetim ve Eğitim Eksiklikleri

Daimi Nezaretçi eğitimleri MAPEG-Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından verilmektedir. Bu eğitimleri yetersiz bulanların oranı %56'dır. Bu sonuçlar, sektördeki denetim ve eğitim süreçlerinin gözden geçirilmesi gerektiğini açıkça göstermektedir. Özellikle sahadaki uygulamalara daha fazla odaklanan, güncel bilgilerle desteklenmiş eğitim programları oluşturulmalıdır.

Daimi nezaretçi eğitiminin yeniden Maden Mühendisleri Odası tarafından verilmesi talebi son derece haklı ve yerindedir.

” DEĞERLENDİRMELER

5. İş Sağlığı ve Güvenliği

İşletmelerde son 5 yılda iş kazası yaşandığını belirtenlerin oranı %22'dir. Bu oranların daha yüksek olduğu bilinmektedir. Özellikle belirtilen şev stabilitesi sorunu ve kaya düşmesi/taş savrulması gibi tehlikeler işletme projelerinin önemini ortaya çıkarmaktadır. Projeler, ocağa uygun ve yapılacak-hedeflenecek gerçek üretim değerlerine göre hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Hem Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı hem de MAPEG tarafından yapılan denetimler artırılarak üretimlerin projelere ve iş güvenliğine uygunluğu denetlenmelidir.

Maden işletmelerinde İSG faaliyetleri çoğunlukla OSGB ile yürütülmektedir, bu firmaların büyük kısmı konuya salt ticari faaliyet olarak bakmaktadır. Bu faaliyetin hakkıyla yerine getirilmesi için baştan sona elden geçirilmesi gereklidir.

İSG sisteminde sektörel uzmanlık, işyerinde geçirilen sürenin artırılması, Uzman ücretinin bir fondan ödenmesi konusunda düzenlemeler yapılmalıdır.

” DEĞERLENDİRMELER

6. Çevresel Sorunlar ve Toplumsal İlişkiler

Çevre konularında yerel halkla sorun yaşandığını belirtenlerin Daimi Nezaretçilerin oranı %36'dır. Kamyon trafiği, toz, gürültü ve patlatma kaynaklı titreşim gibi etkilerin yönetimi için teknik önlemler alınmalı, halkın konular hakkında düzenli olarak şeffaf bir şekilde bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

Hafriyat kamyonları ve döküm sahaları madencilik sektöründen çok inşaat kaynaklı bir sorun olması nedeni ile Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından üst ölçekte çözümler üretilmelidir.

Ayrıca, %42 oranında bildirilen orman izinleri ve aşım problemleri, sektörün orman mevzuatına uyum konusunda daha fazla desteğe ve denetime ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır.

DEĞERLENDİRMELER

7. Oda'nın Rolü ve Beklentiler

Maden mühendislerinin ezici bir çoğunluğu Oda'dan mühendis asgari ücretinin denetlenmesini talep ederken, yine büyük bir kısmı odadan teknik destek/eğitim ve sosyal ve kültürel organizasyon beklemektedir.

Oda'nın asgari ücretin denetlenmesi gibi doğrudan bir kontrol yetkisi bulunmamaktadır. Ancak buna rağmen, fiili olarak asgari ücret mücadelesi sürdürülmektedir. Örgütlü bir şekilde meslektaş dayanışması ile ücret mücadelesi büyütülmelidir.

Meslektaşlarımızın bu talebi, sektördeki adaletsizlik algısının ne kadar yaygın olduğunu göstermektedir. Teknik destek sağlama, eğitim, organizasyon ve sektördeki standartları yükseltme konularına daha fazla odaklanmalıdır.

Yapılan anket çalışması ile İstanbul'da yaşayan ve çalışan 200'e yakın maden mühendisi ile birebir görüşülmüştür. Amacımız; İstanbul'daki meslektaşlarımızın ve madencilik sorunlarının saptanması ve çözüm arayışlarına katkıda bulunmaktır.

Anket sonuçlarında 3 ana başlık öne çıkmıştır. **Maden mühendislerinin yaşadığı ücret sorunları, ocaklarda görülen teknik sorunlar ve madenlerde yaşanan çevre sorunları.**

Sağlıklı ve güvenli madenler ve talep edilen üretimler için öncelikle çalışanların ve mühendislerin insanca yaşayabileceği bir ücretin ve sosyal hakların sağlanması gerekmektedir. Bunun bir adımı olarak da; İstanbul'daki maden işletmelerini Maden Mühendisleri Odası Asgari Ücret Tarifesi'ni uygulamaya, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nı Oda Asgari Ücret Tarifesi'nin uygulanması için SGK üzerinden hukuksal bir düzenleme yapmaya ve MAPEG de Daimi Nezaretçi atamalarında ve saha ziyaretlerinde Oda Asgari Ücret tarifesinin uygulanmasını takip etmelidir.

Ocaklarda yaşanan teknik sorunlar, daimi nezaretçilerin yeterli mesleki bilgiye sahip olması için yapılacak eğitimler ve teknik destekler/güncel teknik eğitimler, işletme projelerinin ocağın gerçek üretim değerlerine göre ve sahanın özgün şartlarına göre hazırlanması ve nihayetinde yapılan üretimlerin/projelerin/daimi nezaretçilerin ilgili Bakanlıklar tarafından yeterli bir şekilde denetlenmesi ile bertaraf edilecektir. Bunların gerçekleşmesi için tüm süreçlerin şeffaf ve liyakat esasına uygun bir şekilde izlenmesi gerekmektedir.

“Madencilik ve çevre” kavramları yan yana gelince maalesef ülkemizde “olumsuz bir anlam” ifade etmeye başlamıştır. Bunu ortadan kaldırmanın yolu teknik bilginin doğru kullanımı, madencilik üretimlerinin ve yerlerinin ihtiyaç projeksiyonlarına göre planlanması, ilgili Bakanlıkların sağlıklı denetimleri ve halkın şeffaf bir şekilde bilgilendirilmesinden geçmektedir. Tarihi kent İstanbul inşaat faaliyetleri ile betona gömülmüş durumdadır. İstanbul’un yaşam alanları yeşilden yoksun bırakılmıştır. İstanbul’da yapılan ve yapılacak olan madencilik faaliyetleri doğrudan inşaat faaliyetlerine entegredir.

Bu nedenle, madencilik faaliyetlerinden önce İstanbul'un imarı ve planlamasından sorumlu kurumları -başta halkın seçmiş olduğu- İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Çevre Şehircilik Bakanlığı, Üniversiteler ve Meslek Odaları bir araya gelerek İstanbul'un imar ve çevre planları gözden geçirilmelidir. Daha sonra inşaat faaliyetleri; imar ve çevre planları ve kentsel dönüşüm gibi hedeflere uygun bir madencilik üretim projeksiyonları çıkarılarak İstanbul Maden Üretim Planı oluşturulmalıdır. Yapılacak üretimler bu plan çerçevesinde yürütülmelidir.

Madencilik sektörü, teknik, etik ve sosyal alanlarda kapsamlı reformlara ihtiyaç duymaktadır. Maden mühendisleri, madencilik sektörü bileşenleri ve kamu kurumları yalnızca üretim süreçlerinin değil, aynı zamanda iş güvenliği, çevre yönetimi ve etik standartların korunmasında da etkin bir rol üstlenmelidir. Bu doğrultuda, şeffaf, denetlenebilir bir sistemin oluşturulması hayati önem taşımaktadır.

SONUÇ

4/5

Kaza ve ölümleri önleme yükümlülüğü işverene aittir. 4857 sayılı İş Kanunu ve 6331 sayılı İSG Kanunlarında yapılan değişikliklerle bu sorumluluktan işverenin kaçınmasının yolu açılmıştır. Bu konunun kamuoyu tarafından anlaşılır kılınması için yoğun bir çalışma yapılması, işveren sorumlu olduğunda kazaların büyük çoğunluğundan kaçınılabileceği ısrarla anlatılmalıdır. Yasa değişikliği için kamuoyu harekete geçirilmelidir.

TMMOB'un oluşturacağı bir hukuki destek birimi ve fonu, yargı süreci devam eden ve bu nedenle çalışamayan üyelerimizin maddi ihtiyaçlarını karşılamak için destek olabilir. Bu konuda yönetime bilgilendirme yapılmalıdır.

SONUÇ

5/5

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak, Ankete ve Rapora katkıda bulunan tüm Daimi Nezaretçi meslektaşlarımıza teşekkür ederiz. Raporun maden mühendislerinin sorunlarının görünür kılınmasına ve çözümler üretilmesine, ocaklarda yaşanan teknik sorunların giderilmesine ve sağlıklı bir çevrede yaşamak için yerel halk ve çevre ile uyumlu bir madencilik faaliyeti yürütülmesine katkıda bulunması dileklerimize

**TMMOB Maden Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi**

19 Haziran 2025, İstanbul

İstanbul Şubesi

